



JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Udlændinge- og Integrationsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 4. september 2025
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Clara Worsaae Møller
Sagsnr.: 2025-09366
Dok.: 3809314

Besvarelse af spørgsmål nr. 480 (Alm. del) fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 480 (Alm. del), som Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg har stillet til justitsministeren den 7. august 2025. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mikkel Bjørn (DF).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 480 (Alm. del) fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvor mange straffesager med gerningskoden 70641 om overtrædelse af straffelovens § 161, oprettet de sidste 10 år, hvori der er sket endelig afgørelse om hhv. afvisning, sigtelse, påtaleopgivelse, tiltalerejsning, tiltalefrafald, frifindelse og domfældelse? Vil ministeren på denne baggrund redegøre for de sager, som er opgivet eller hvor der er afsagt frifindende domme, herunder for i hvilket omfang der er sket opgivelse eller frifindelse fordi at de mistænkte har forklaret, de ikke forstod den erklæring på tro- og love, de havde underskrevet, og om dette giver ministeren anledning til nærmere overvejelser om at tilføje tilregnelse ved grov uagtsomhed til gerningsindholdet i straffelovens § 161, således at borgere strafferetligt bliver forpligtet til at sætte sig ind i indholdet af de erklæringer på tro- og love, som de afgiver over for danske myndigheder og Folketingets Indfødsretsudvalg?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Rigsadvokaten har trukket oplysninger fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) vedrørende antallet af anmeldelser, henlæggelser, sigtelser, påtaleopgivelser, tiltaler samt alle afgørelser vedrørende overtrædelse af straffelovens § 161 i perioden 2015-2025, jf. tabel 1-3 nedenfor.

Tabel 1. Antal anmeldelser og henlæggelser for overtrædelse af straffelovens § 161, fordelt på år (opgjort på antal sager)

Sagstrin	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	Total
Anmeldelser	198	124	103	106	93	209	134	134	104	71	62	1338
Henlæggelser	12	25	14	18	25	16	28	25	20	55	9	247

Tabel 2. Antal sigtelser og tiltaler for overtrædelse af straffelovens § 161, fordelt på år (opgjort på antal forhold, personer og sagskomplekser)

Sagstrin	Antal forhold											Total
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	
Sigtelser	144	126	82	65	88	138	126	143	70	54	38	1074
Tiltaler	54	52	46	31	13	50	47	42	116	20	16	487

Antal personer												
Sagstrin	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	Total
Sigtelser	109	125	80	63	87	131	119	79	66	54	36	943
Tiltaler	43	51	45	31	13	45	45	42	50	20	16	401
Antal sagskomplekser												
Sagstrin	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	Total
Sigtelser	111	123	80	59	86	130	120	78	65	54	37	940
Tiltaler	41	51	43	29	13	45	44	41	48	20	16	390

Tabel 3. Antal afgørelser for overtrædelse af straffelovens § 161, fordelt på år, fældende afgørelser, ikke fældende afgørelser og afgørelsestype (opgjort på antal forhold, personer og sagskomplekser)

	Antal forhold											
Afgørelsestype	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	Total
Ikke fældende afgørelse												
11 Frifundet	14	19	10	12	3	6	18	16	11	14	7	130
69 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2	47	93	45	20	33	32	67	58	41	27	4	467
74 Sigtelse grundløs – straffelov, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	14	3	2	-	2	3	2	6	5	-	-	37
75 Sigtelse grundløs – særlov, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
81 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3	-	2	1	1	-	-	1	5	-	-	-	10
82 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
83 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Total	75	118	58	33	38	41	89	85	58	44	11	650
Fældende afgørelse												
1 Dom	5	4	8	5	3	1	-	3	2	5	-	36
2 Idømt bøde	7	-	9	1	-	-	-	-	1	3	-	21
3 Dom/kendelse - straffelovens § 68-70	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
4 Betinget dom	11	43	23	15	10	5	21	22	76	34	13	273
5 Betinget dom og bøde	1	1	1	-	1	2	-	-	1	1	-	8
6 Delvis betinget dom	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2
7 Udeblivelsesdom	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3
21 Afgjort med bødeforelæg	6	3	3	2	1	-	-	4	2	1	2	24
66 Tiltalefrafald uden vilkår, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4)	1	-	2	-	1	-	3	-	-	1	-	8

67 Tiltalefrafald uden vilkår, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
70 Dom uden retsmøde	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2
71 Tiltalefrafald uden vilkår, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 5	-	-	-	-	-	-	6	10	3	-	-	19
76 Tiltalefrafald m. advarsel - straffelov, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	4
Total	32	52	47	26	16	11	34	40	85	46	15	404
Total	107	170	105	59	54	52	123	125	143	90	26	1054

Afgørelsestype	Antal personer											Total
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	
Ikke fældende afgørelse												
11 Frifundet	13	17	10	12	3	6	18	15	6	14	7	121
69 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2	44	68	35	19	33	32	62	58	41	25	4	420
74 Sigtelse grundløs - straffelov, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	5	3	2	-	2	3	2	6	5	-	-	28
75 Sigtelse grundløs - særlov, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
81 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3	-	2	1	1	-	-	1	5	-	-	-	10
82 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
83 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Total	60	91	48	32	37	41	84	84	53	42	11	579
Fældende afgørelse												
1 Dom	3	4	8	5	3	1	-	3	2	4	-	33
2 Idømt bøde	4	-	1	1	-	-	-	-	1	3	-	10
3 Dom/kendelse - straffelovens § 68-70	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
4 Betinget dom	11	40	23	15	10	5	20	19	20	34	13	210
5 Betinget dom og bøde	1	1	1	-	1	2	-	-	1	1	-	8
6 Delvis betinget dom	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2
7 Udeblivelsesdom	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3
21 Afgjort med bødeforelæg	6	3	3	2	1	-	-	4	2	1	2	24
66 Tiltalefrafald uden vilkår, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4	1	-	2	-	1	-	3	-	-	1	-	8
67 Tiltalefrafald uden vilkår, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
70 Dom uden retsmøde	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2

71 Tiltalefrafald uden vilkår, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 5	-	-	-	-	-	-	6	10	3	-	-	19
76 Tiltalefrafald med advarsel - straffelov, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	4
Total	27	49	39	26	16	11	33	37	29	45	15	327
Total	86	139	86	57	53	52	115	121	81	85	26	896

Antal sagskomplekser												
Afgørelsestype	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	Total
<i>Ikke fældende afgørelse</i>												
11 Frifundet	13	16	10	12	3	6	18	15	6	14	7	120
69 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2	46	67	33	19	30	32	62	58	40	25	4	416
74 Sigtelse grundløs – straffelov, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	5	3	2	-	2	3	2	6	5	-	-	28
75 Sigtelse grundløs – særlov, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
81 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3	-	2	1	1	-	-	1	4	-	-	-	9
82 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
83 Påtaleopgivet, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Total	64	88	46	32	35	41	84	83	52	42	11	578
<i>Fældende afgørelse</i>												
1 Dom	3	4	7	4	3	1	-	3	2	4	-	31
2 Idømt bøde	3	-	1	1	-	-	-	-	1	3	-	9
3 Dom/kendelse - straffelovens § 68-70	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
4 Betinget dom	10	39	23	14	10	5	20	19	19	34	13	205
5 Betinget dom og bøde	1	1	1	-	1	2	-	-	1	1	-	8
6 Delvis betinget dom	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2
7 Udeblivelsesdom	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3
21 Afgjort med bødeforelæg	6	3	3	2	1	-	-	4	2	1	2	24
66 Tiltalefrafald uden vilkår, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4	1	-	2	-	1	-	3	-	-	1	-	8
67 Tiltalefrafald uden vilkår, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
70 Dom uden retsmøde	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2
71 Tiltalefrafald uden vilkår, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 5	-	-	-	-	-	-	6	10	3	-	-	19
76 Tiltalefrafald med advarsel - straffelov, jf.	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	4

Total	25	48	38	24	16	11	33	37	28	45	15	319
Total	88	136	83	56	51	52	115	119	79	85	26	889

Bemærkninger

Det bemærkes, at opgørelserne er baseret på tal fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Opgørelserne er derfor behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistiksystem. Det skal bemærkes, at opgørelserne er baseret på dynamiske data, hvilket betyder, at opgørelserne ikke er endelige. Således vil der kunne ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtrækket af oplysningerne i opgørelserne, idet der f.eks. kan forekomme efterregistreringer.

*Data er opdateret den 9. august 2025.

Afgørelser er opgjort efter seneste afgørelse, hvortil afgørelsen kan være anket i mellemtiden. Derfor er afgørelserne ikke nødvendigvis endelige.

Anmeldelser, henlæggelser, sigtelser, tiltaler og afgørelser er periodiseret efter, hvornår der i pågældende sag er foretaget anmeldelse, sket henlæggelse, rejst sigtelse, rejst tiltale eller sagen er afgjort. Der vil være en periodevis forskydning af data, da eksempelvis antallet af afgørelser i 2021 kan vedrøre tiltaler rejst i 2020.

Anmeldelser og henlæggelser er opgjort efter antal sager. Det vil sige antallet af unikke journalnumre, som angiver særskilte lovovertrædelser.

Sigtelser, tiltaler og afgørelser er opgjort efter antal særskilte lovovertrædelser, hvortil der er knyttet én gerningsperson. Det betyder, at en lovovertrædelse med flere gerningspersoner tælles som to eller flere forhold.

Opgørelsen på antal personer angiver hvor mange personer, der er sigtet, tiltalt eller fældet afgørelse for. Samme person vil kun fremgå én gang pr. år, selvom denne kan være tilknyttet flere forhold/sagskomplekser.

Opgørelse på antal sagskomplekser angiver antal sigtelser, tiltaler og afgørelser, hvor flere forhold kan være samlet under ét sagskompleks. Et sagskompleks kan således omfatte flere forskellige gerningspersoner og/eller flere gerninger, der samles i et sagskompleks med én sigtelse/tiltale/afgørelse, som omfatter alle de forhold, der indgår i sagskomplekset.

Ved opgørelse af data på personer, kan totalen afvige fra summen af rækkerne og kolonnerne. Det skyldes, at én person kun tælles én gang i opgørelsen af totaltallet, mens personen tælles med i hver af rækkerne og kolonnerne, hvis personen er sigtet/tiltalt/dømt for forskellige gerninger/i forskellige politikredse/idømt forskellige afgørelser/i forskellige år. Af samme årsag kan en person også både have modtaget en frifindelse (for et forhold) og en fældende dom (i et andet forhold). Summen af personer pr. gerningskode/politikreds/afgørelsestype/år kan derfor afvige fra totalen.

Ved opgørelse af data på sagskomplekser kan totalen afvige fra summen af rækkerne og kolonnerne. Det skyldes, at et sagskompleks omfatter flere forhold og kan dermed omfatte flere typer af gerningskoder. Af samme årsag kan der også både være sket frifindelse (for et forhold) og fældende dom (for et andet forhold) i samme sagskompleks. Summen af sagskomplekser pr. gerningskode kan derfor afvige fra totalen.

2. Rigsadvokaten har endvidere undersøgt mulighederne for at trække oplysninger fra POLSAS om sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 161, hvor der er sket påtaleopgivelse eller frifindelse, og hvor der ved afgørelsen er lagt vægt på, at sigtede eller tiltalte har forklaret, at den pågældende ikke forstod indholdet af den underskrevne tro- og loveerklæring.

POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem, der er opbygget således, at der journaliseres på en gerningskode, som knytter sig til en eller flere lovovertrædelser. I forbindelse med sagens afslutning registreres en afgørelsestype, som angiver straffesagens resultat. POLSAS vil således kunne bruges som et redskab til at oplyse bl.a. hvor mange anmeldelser eller afgørelser, der vedrører en given lovovertrædelse. Det vil derimod ikke uden videre være muligt at trække data af mere detaljeret karakter.

Det er i POLSAS ikke muligt at søge på, om den sigtede eller tiltalte har forklaret, at den pågældende ikke forstod indholdet af den underskrevne tro- og loveerklæring. Det er i POLSAS ej heller muligt at søge på, om der i en afgørelse om påtaleopgivelse eller frifindelse er lagt vægt på, at sigtede eller tiltalte har forklaret, at den pågældende ikke forstod indholdet af den underskrevne tro- og loveerklæring. Det vil således forudsætte en særdeles omfattende manuel gennemgang af et stort antal sager, såfremt de ønskede oplysninger skal tilvejebringes.”

Det følger af straffelovens § 161, at den, som uden for tilfælde omfattet af straffelovens § 158 om falsk forklaring for retten for eller til en offentlig myndighed afgiver en falsk erklæring på tro og love eller på lignende højtidelig måde, hvor sådan form er påbudt eller tilstedt, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Bestemmelsen angår både mundtlige og skriftlige erklæringer. Der kan kun pålægges strafansvar efter bestemmelsen, hvis en sådan form for erklæring har hjemmel i lov.

Det fremgår desuden af straffelovens § 162, at den, som ellers for eller til en offentlig myndighed afgiver urigtig erklæring om forhold, angående hvilke han er pligtig at afgive forklaring, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Det fremgår endvidere af straffelovens § 163, at den, som i øvrigt til brug for retsforhold, der vedkommer det offentlige, skriftligt eller ved andet

læsbart medie afgiver urigtig erklæring eller bevidner noget, som den pågældende ikke har viden om, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Ud over opfyldelse af det objektive gerningsindhold i bestemmelserne er en betingelse for at pålægge et strafansvar, at gerningspersonen har handlet med den fornødne tilregnelse. Tilregnelseskravet i straffelovens §§ 161-163 er i overensstemmelse med straffelovens generelle udgangspunkt forsæt. Det vil sige, at gerningspersonen skal have forsæt til at afgive en falsk eller urigtig erklæring.

En erklæring må betragtes som falsk, hvis den er bevidst urigtig. Straffelovens bestemmelser om falsk eller urigtig erklæring omfatter således bl.a. personer, som afgiver en bevidst urigtig erklæring i forbindelse med en ansøgning til en offentlig myndighed, hvis betingelserne i bestemmelserne i øvrigt er opfyldt.

Det vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, om der skal pålægges et strafansvar.

Afgivelse af urigtige oplysninger i forbindelse med erhvervelse af dansk indfødsret kan i øvrigt have den konsekvens, at pågældende kan frakendes indfødsretten ved dom. Efter indfødsretslovens § 8 A skal den, som i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, således ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Indfødsretsområdet hører under Udlændinge- og Integrationsministeriet.